

Commanderij Gent

PORTUGAL

Zaterdag 24 APRIL 2010

Michel DE CUYPER,
Wijnmeester

Portugal - Historiek

- Resultaat van tradities ingevoerd door oude volkeren: Feniciërs, Carthagiërs, Grieken, Romeinen, ...
- Eerste export naar de UK (Engeland) na het verdrag van Methuen in 1703
- 1758: eerste wijnproducerende streek in de wereld: Região Demarcada do Douro (Marques de Pombal)
- UNESCO: Douro vallei en eiland Pico (Azoren) = werelderfgoed
- Grote variëteit aan autochtone druivensoorten

Portugal - Algemeen

- 360.000 ha oppervlakte aan wijnstokken
- 20% van de agrarische bevolking is werkzaam in de wijnbouw
- jaarlijkse productie : +/- 10 miljoen hl wijn, waarvan porto slechts 6% bedraagt
- 40% van de wijnboeren zijn aangesloten bij coöperatieves
- de +/- 300 coöperatieves zorgen voor 60% van de productie

Thans : Na 1974 (Anjerrevolutie) zware buitenlandse investeringen – nieuwste technieken in jonge bedrijven

Portugal - Wetgeving

- DOC & IPR (min. EU kwaliteitsnormen cf. VDQPRD)

Klassering

- *Denominação de Origem Controlado (DOC)* is de hoogste categorie – 19 wijngebieden in Portugal vallen onder dit klassement (AOC)
  - Garrafeira = extra kwaliteitsaanduiding (alcohol 0,5 % hoger dan normaal – rode wijn minimum 2 jaar op eikenhouten vaten en 1 jaar op fles; voor de witte wijn is dit 6 maanden op vat en 6 maanden op fles)
  - Reserva = voor oudere wijnen met extra kwaliteiten door langere lageringstijden
- *Indicação de Proveniência Regulamentada (IPR)* cf een middencategorie van 30 wijnstreken (soort VDQS) die eventueel in aanmerking komen voor promotie naar DOC
- *Vinho Regional (VR)* te vergelijken met “Landwijn of Vin de Pays”
- *Vinho de Mesa* zijn tafelwijnen die uit het hele land afkomstig kunnen zijn.

Portugal - Wijnterminologie

- adega wijnhuis, producent
- branco witte (wijn)
- casta druivensoort
- colheita oogstjaar
- engarrafado por gebotteld door
- garrafa - meia garrafa fles - halve fles
- vinho verde “jonge” wijn (type vinho verde)
- vinho maduro gerijpte wijn
- quinta wijngoed, château
- seco droog
- selo de garantia zegel op de fles, waarborg van DOC verstrekt door het
wijninstituut van de streek
- tinto rood
- vinho wijn
- vinha wijngaard
- vinho espumante schuimwijn volgens de traditionele methode
- vinho espumoso schuimwijn met toegevoegd koolzuurgas

Portugal – Rode druivensoorten

- **Alfrocheiro of Alfrocheiro Preto:** veel in Dão - kleur!
- **Aragonez of Tinta Roriz (tempranillo in Spanje):** Port! Douro “tafelwijnen” - diepe kleur, goede structuur, ook aanbevolen in Dão
- **Baga:** vnl. Bairrada (90%), potentieel volle rode wijnen met veel rood fruit, tannine en zuren
- **Ramisco:** enkel in Colares (80%). Harde tanninerijke wijn.
- **Tinta Amarela (Trincadeira):** lagere delen van de Douro - ook in Dão, opgelet: Trincadeira Preta is in Ribatejo een synoniem voor Periquita
- **Tinta Barroca** vnl. voor port, groeit in extreme condities - grote, volle, fruitige en tanninerijke wijnen
- **Tinto Cão:** een van de vijf hoog gewaardeerde portdruiven, weinig opbrengst, aanplant wordt bevorderd
- **Touriga Francesa:** belangrijke druif voor port - geeft zachtere en lichtere wijnen dan touriga nacional, delicaat aroma

Portugal – Rode druivensoorten

- **Touriga Nacional:** “the Queen or the King of the red grapes from Portugal”, de beste van de portvariëteiten, rijk aan kleur, sterk aroma (viooltjes), neus van zwarte en blauwe bessen, rijp rood fruit, tanninerijk. Groeit best in de hogere en warmere delen van de Douro vallei. Vroeger laag rendement, nu nieuwe klonen met hoger rendement. Ook verspreid in Dão en Bairrada (waar zij Mortagua heet) waar zij schitterende rode wijnen geeft!
- Zie ook artikel “wijn en druif” in Wijnspiegel n° van....

Portugal - Wijnstreken

Portugal - Wijnstreken

DOURO (doc)

- Vallei langs de rivier de Douro tot aan de Spaanse grens.
- 50% van de druivenoogst wordt gebruikt voor de productie van Portwijnen.
- Bodem : overwegend rotsachtig en graniet.
- Zeer warme en hete zomers (3 m) en lange koude en vochtige winters (9 m).
- Dourovallei: zeer arbeidsintensieve terrasbouw.
- Bekendste wijngemeenten : Pinhão, Alijó, Sabrosa, Vila Real, Meda, Peso da Régua, Murça.
- Gemiddelde opbrengst : 14 à 18 hl/ha.
- Thans: hoogstaande witte, rosé en rode wijnen
- Druivensoorten:
  - Wit: Cerceal, Malvasia fina, Gouveio, Arinto, Bical, ...
  - Rood: Tinta Roriz, Touriga Nacional, Touriga Francesa, Tinta Barroca, Alicante Bouschet, Bastardo, Tinta Amarela (of Trincadeira)...

Portugal - Wijnstreken

BAIRRADA (doc)

- Ten Noorden van de stad Coimbra in de provincie Beira litoral.
- Kleine wijnstreek dicht beplant met wijngaarden.
- Bodem : klei-, kalk- en zandhoudend.
- Klimaat: invloed van de Atlantische Oceaan in het westen.
- Opkomende wijnstreek!
- Bekendste wijngemeenten : Anadia, Mealhada, Agueda, Aveiro, Cantanhede, Coimbra, Vagos...
- Gemiddelde opbrengst : +/- 40 hl/ha.
- Witte, rosé en rode wijnen
- Druivensoorten:
  - Wit: Bical, Arinto, Cerceal, Fernão Piresen Maria Gomez.
  - Rood: Baga (alcohol en tannine - Castelão Francés of Periquita worden gebruikt om de wijn zachter te maken. Thans ook Merlot!)
  - Andere blauwe druiven zijn Moreto, Tinta Pinheira, Touriga Nacional.

Portugal - Wijnstreken

DÃO (doc)

- Langs rivier Dão (vanwaar de naam).
- 18.000 ha grote wijnstreek; 2/3 van de productie zijn rode wijnen.
- Bodem : rode wijnen: graniet – witte wijnen: leisteen.
- Klimaat: gelegen tussen bergketens ten zuiden van de Douro.
- Oudste en meest bekende wijnstreek!
- Bekendste wijngemeenten : Viseu, Guarda, Coimbra en Castelo Branco
- Gemiddelde opbrengst : +/- 60 hl/ha (rood) en +/- 80 hl/ha (wit).
- Witte, rosé en rode wijnen
- Druivensoorten:
  - Wit: bical, barcelo, cercial, encruzado, malvasia fina, rabo de ovelha, terrantez, uva cão, verdelho
  - Rood: touriga nacional, alfrocheiro preto, aragonez = tinta roriz (tempranillo), jaen, rufete, tinto cão, trincadeira, bastardo, alvarelhão

Portugal - Wijnstreken

RIBATEJO (doc)

- Ribatejo: van oudsher een wijnproducerend gebied. 6 gemeenten vallen onder de DOC Ribatejo : Almeirim, Cartaxo, Coruche, Santarém, Tomar, Chamusca
- Naam Ribatejo → Riba = oevers en Tejo = Taag dus aan de oevers van de Taag.
- Almeirim omvat de wijngaarden van Almeirim, Alpiarça en een deel van Salvaterra de Magos.
- Druiven :
  - Rood : aanbevolen : Castelão francês (of Periquita), Baga, Castelão Nacional, Trincadeira Preta samen of apart 80% uitmakend 20% mag worden aangevuld met Tinta Miuda, Cabernet Sauvignon, Grenache, Pinot Noir
  - Wit : aanbevolen : Fernão Pires, Arinto, Rabo de Ovelha, Tália, Trincadeira das Pratas, Vital, samen of apart 80% uitmakend - Rest 20% mag worden aangevuld met Boal de Alicante, Olho de Lebre, Pinot, Tamarez

Portugal - Wijnstreken

ALENTEJO (doc)

- Wijnbouw reeds ten tijde van de Romeinen.
- De vlakten van Alentejo strekken zich uit van de Atlantische kust tot aan de Spaanse grens en beslaan 1/3 van het Portugese oppervlak.
- Het gebied heeft altijd goede, typische, stevige wijnen voortgebracht met een eigen karakter.
- Bodem : divers : Portalegre = graniet, Borba = kalk, Redondo, Vidigueira, Reguengos = rots en leisteen.
- De wijnbouw is enigszins geconcentreerd rond de gemeenten Borba, Vidigueira, Redondo en Reguengos (omgeving Evora), die elk hun eigen herkomstbenaming (DOC) van sub-regio binnen Alentejo hebben.
- Daarnaast zijn nog andere gemeenten producent van goede rode en witte tafelwijnen zoals de gemeente Estremoz, die een regionale appellatie hebben (vinho regional).

Portugal - Wijnstreken

ALENTEJO (doc)

- Productie : 60 hl/ha voor wit en 55 hl/ha voor rood.
- VQPRD wijnen moeten voor wit 11 ° alc hebben, en voor rood 11,5° alc.
- De meeste wijnbedrijven in Alentejo hebben de laatste jaren een enorme vooruitgang geboekt. Vroeger vinifieerde men in Alentejo de wijn in grote aardenwerken potten (anfores).
- Druiven :
  - Rood : Periquita (of Castelão Francés), Aragonez (dit is de Tinta Roriz uit Douro), Trincadeira, Moreto, Bastardo, Alfrocheiro
  - Wit : Roupeiro, Manteúdo, Perrum, Rabo-de-ovelha, Antão Vaz, Arinto, Fernão Pires (= Maria Gomes)

Portugal – Varia

Vinho Regional (VR)

- Classificatie voor tafelwijnen mét geografische aanduiding, d.w.z. wijnen geproduceerd in een specifiek gebied, waarvan 85% druiven uit de regio komt en afkomstig van druiven die worden aanbevolen of toegelaten zijn.
  - Vb wijn uit Alentejo, maar niet van de gemeentes Redondo, Borba, Reguengos of Vidigueira (die samen de doc Alentejo vormen), ofwel wijn gemaakt van niet uitsluitend toegelaten druivensoorten binnen die streek of gemeente.
  - 8 streken : Minho, Trás – os – Montes, Beiras, Ribatejano, Estremadura, Alentejano, Terras do Sado, Algarve

Vinho de Mesa

- Wijn uit Portugal, vermeldt geen streek ; tafelwijnen zónder geografische aanduiding.
  - de wijn mag uit alle gebieden van Portugal afkomstig zijn, versnijding van wijnen uit
  - mengen van verschillende gebieden is toegestaan

Te proeven wijnen

1. **Herdade Monte da Cal, Vinhnos do Alentejo Lda 2007 (Alentejo)**
2. **Quinta de Casal Branco, Falcoaria tinto reserva 2007 (Ribatejo)**
3. **Calços do Tanha, Tinta Amarela 2007 (Douro)**
4. **Calços do Tahna Sousã 2007 (Douro)**
5. **Quinta de Roriz Reserva 2005 (Douro)**
6. **Casa de Santar, Touriga Nacional 2006 (Dão)**
7. **Quinta do Encontro, Baga Encontro 2005 (Bairrada)**
8. **Quinta de Roriz, Vintage Port 2007 (Douro)**

